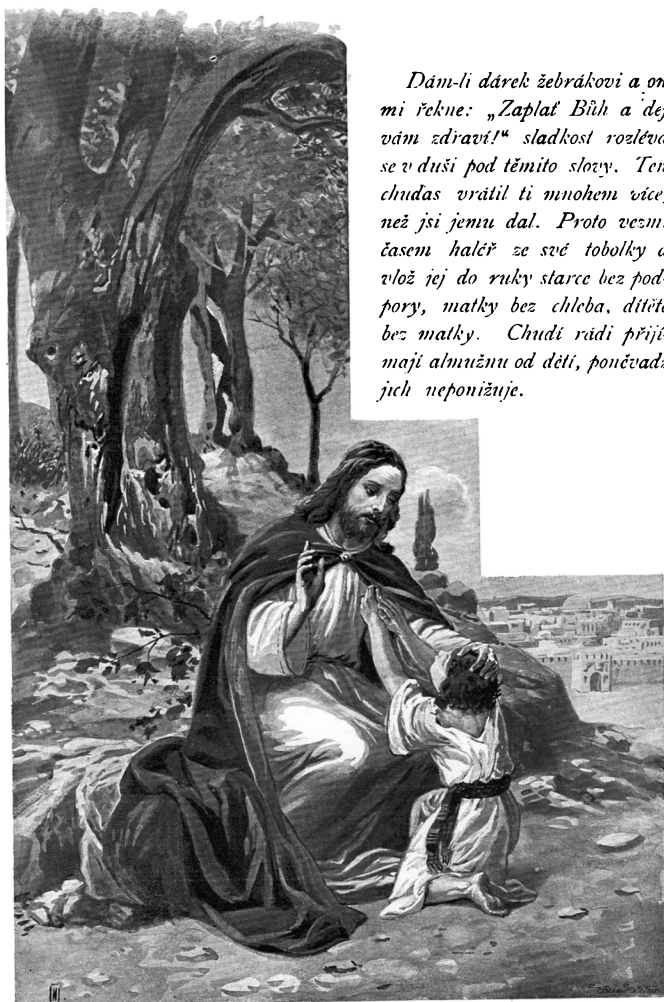

ŠLA SVĚTEM LÁSKA.

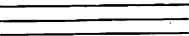

Dám-li dárek žebrákovi a on mi řekne: „Zaplať Bůh a dej vám zdraví!“ sladkost rozlévá se v duši pod těmito slovy. Ten chudas vrátil ti mnohem více, než jsi jemu dal. Proto vezmi časem halčiv ze své tobolky a vlož jej do ruky starce bez podpory, matky bez chleba, dítěte bez matky. Chudí rádi přijímají almužnu od dětí, poněvadž jich neponižuje.

ŠLA SVĚTEM LÁSKA.

LEGENDY.

NAPSAL EM. ŽÁK.

Košice
31/1 1912.

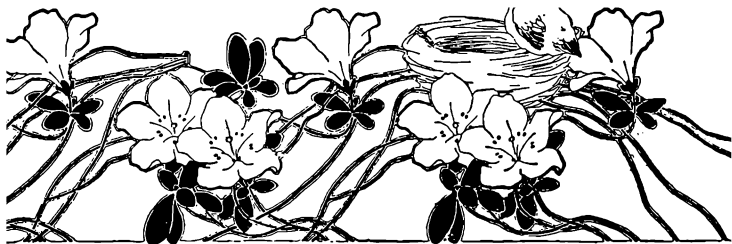
V PRAZE 1911.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ
V. KOTRBA.

alvin Janoušek
legis

I.

V zahradě kvetoucích lilií.

Když Pán Ježíš chodil zemí židovskou a kázal, často se zastavil u hloučku malých dětí, s nimi rozmlouval, je učil, varoval. A když dítky své veliké důvěřivé oči upřely na Pána, Spasitel potěšen jejich pohledem, bral je na klín, celoval a hladil.

Neskonale blaho, kus nebeského štěstí dlouho cítilo v duši dítko, na jehož nevinné čelo vtiskl svůj polibek veliký přítel maličkých.

Slyšte však, co se kdysi přihodilo.

Bylo krásné slunné odpoledne, nebe bylo modré jako by je po-

mněnkami posázel. U květnatého břehu jezera genezaretského poskakovalo několik dítek. Hoši hledali malé, vodou ohlazené oblázky, dívky z planých lilií a sasanek uvíjely věnečky. Byly to dítky rolníkův a rybářů, které zůstaty sobě čekaly, až jich matičky vrátí se s pole, anebo na jezeře daleko na obzoru ukáží se ložky jich otců z rybolovu se vracějících.

V tom ve světlemodrém pláští jde kolem Pán Ježíš. Vidí dítky hrající si, odkázané samy sobě, bez dohledu. Zda nemůž' přiblížit se člověk zlý nebo hoch zkažený a svými řeči jen špínu vrhat v či-

sté myslí dítek? Či nemůže kterýs výrostek neurvalý a nepočetný jen bláta nabázet v liliové kalíšky jejich duší? Pánu Ježíši bylo líto těch malých dušiček, vysazených náhodě jako růžová poupátka, jež podél cesty z keře vykvetla a každý může je urvat, každý poškodit.

I stanul, usedl mezi ně a vyprávěl jim takto:

„Vysoko nad hvězdami, jež v noci vidíte tam na nebi se lesknouti, bydlí dobrý, věčný Otec všech lidí. Svým okem všechno prohlédá a nic mu neunikne. On dává z jara vykvést kvítkám, vzrůst obilí; on živí každého živočicha, který se tu hýbe na zemi. On sesílá déšť, by napojil žíznavou zemi i stromy, dítka její; on velí slunci, aby líbalo svými teplými paprsky jejich květy a půjčilo své zlato oranžům a citronům. Dobrý Otec nebeský miluje lidi, kteří ho ctí a poctivě konají práci svého stavu. Rolníku žehná jeho brázdou na roli, rybáři v síť sesílá rybu za kořist. A každému, kdo vzývá jeho jméno, i když to chudšas největší, dává v duši svatý mír, štěstí, spokojenost, poklad nejdražší.

A ze všech lidí má hodné dítky nejradši. Jim k ochraně své posly, anděly, s nebe sesílá, aby je chránili před nehodným člověkem

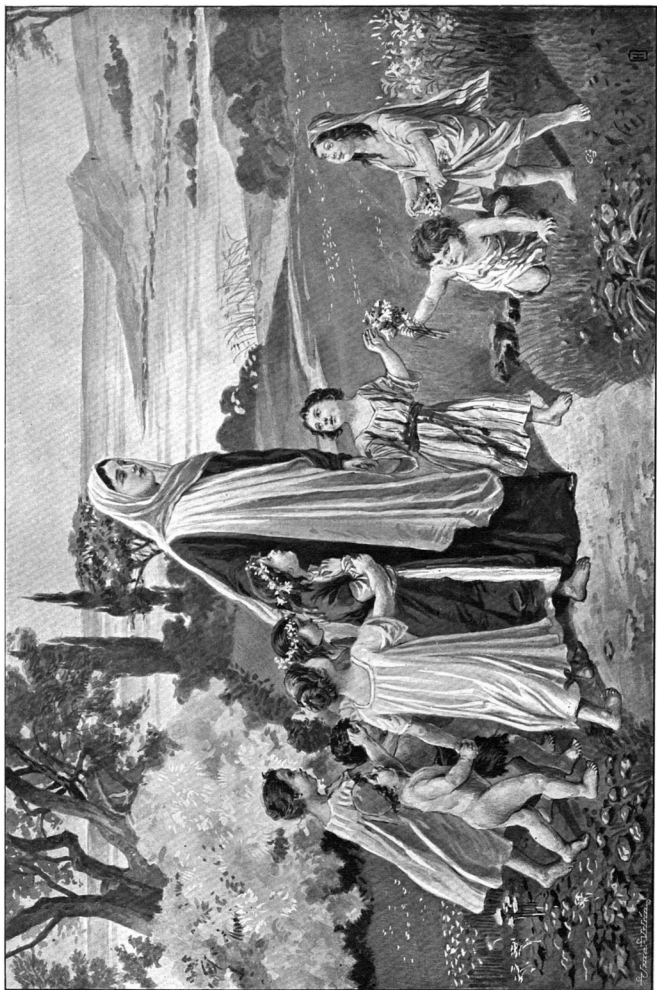
neb náhlým úrazem. Svými neviditelnými křídly jako štítem chrání je a modlitby jejich odnáší k trůnu Božímu a prosí u Boha za svoje svěřence. Ale když dítko jest nehodné a Božích přikázání neplní, anděl jeho pláče a smuten vrací se zpět do nebe. A jeho slzy jsou jako těžké kusy ledové — a běda dítěti, když nehodně umřelo! Neb slzy andělovy zavěsí se jako závaží na duši dítěte, a ono nemůž', nemůž' do nebe. A nikdy neuvidí tvář dobrého Otce v nebesích, nikdy se nezaraduje, ale bude trpět bez otce a matky opuštěné, ubohé, nešťastné. .“

Tak vyprávěl Pán Ježíš. A dítky naslouchaly měkkým slovům Pána, nebeského učitele.

A jedny planoucím zrakem hleděly k němu a těšily se, že jejich andělé snad nepláčí a nežalují na ně u Pána nebes. A jiné jako podkosené květinčky klonily svoje hlavičky a dívaly se dolů, do země. Slyšely v duši hlas: „Tvůj anděl pláče, na tě žaluje. Ty nesmíš k dobrému Otci v nebesích. .“

Spasitel bedlivě sledoval chování dítek. Viděl, co v duši jejich se děje. Odmlčel se, hluboké ticho zavládlo vůkol. —

V tom přišla matka Páně, Maria. Tichým, ale chvatným krokem brala se k svému Synu a kladouc ruku svoji na jeho rámě prosebně

pravila: „Synu! Přišla matka nešťastná a hledá Tebe. Dceruška její, dítko jediné, je rozpálena prudkou horečkou; již zrak svůj v sloup co chvíli obrací, a matka polozoufalá se chvěje o její život. Prosí Tě za pomoc, pojď, vyslyš ji!“

A Kristus vstáváje dříve k Marii: „Nuž jdu a pomohu. Ve mne doufala a proto nebuď zklamána. Víra její zaslouží, abych ji neoslyšel. Ale Ty, má dobrá matko,

pobuď zde za mne u dítek a bd nad nimi! Jsou to kvítka Boží. Nuž starostlivé srdce svoje věnuj jim, by nestihl je úraz a člověk zlý nezkazil jejich nitro. Jsou to ovečky moje nejdražší, a protože jsou mé, ať jsou též tvými.“

Pán Ježíš šel a spěchal k domu. A Maria zůstala u dítek a mile rozprávěla s nimi.

Bůh nechtěje býti všudypřítomen, dal dítkám Matku

II.

Chléb náš vezdejší.

Bylo po poledni, kdy Pán Ježíš seděl u paty hory Olivetské. Slunce hřálo, a Mistr odpočíval po svém kázání v chrámě. Duše jeho se roztesknila. Viděl, že lásky k chudým nepřibývá, že fariseové stále tíž, hrdí, jen z touhy po chvále dávají almužny, když oči všech jsou na ně upřeny.

Ale když v skrytě mají dáti žebráku, jenž u dveří jejich prosí, tvrdě jej odbývají, bez citu.

V tom poskakuje si vesele malý hoch kol něho. V ruce má krajíc chleba medem mazaného a s chutí mlsá, olizuje, však chlebu se vyhýbá, jako by ni sousto nechtěl z něho pojísti. Smlsává sladký

med, prstem jej s chleba stírá a při tom očky chytře pokukuje a hledá, by ani kapka medu nezůstala na chlebě. A když poslední stopy medu s krajíčka zmizely, — bác chlebem na zemi! Dar Boží se zakutálel a ležel všecek pokryt prachem na zemi.

Pak viděl Pána Ježíše. Šel k němu s radostnou myslí a usedl u jeho nohou. A Pán Ježíš nevytýkáje mu jeho ošklivé jednání vložil hlavu děcka ve svůj klín. Hoch sklonil se, očka se zavřela a ve chvíli unášel hluboký spánek dítě ve svých loktech v jině kraje — daleko daleko. — —

Hoch viděl se na veliké rovině; nikde ani člověka ni obydlí. Vše

bylo prašné, bezduché, vyprahlé horkem letních dnů. Děcku bylo úzko v této samotě. Zdálo se mu, že je na nějakém dávném hřbitově, tak bylo trudno tam.

V tom náhle z dáli vidí blížiti se divné postavy. Byly bledé, vyhublé. Ruce jejich bídou sešly jako ruce kostlivců, tváře jako hroby propadlé. A na sobě neměly šatů; jen cáry, divně slátané kryly jejich tělo, a plátěná taška po boku byla prázdná.

Všichni šli blíže. Ba spíše se plazili polomrtví. Jedni těžce o hůl se podprali, druzí po rukou jen ponenáhu lezli. A jiní na berlách se blíže posunovali a zraky své žádostivě upírali k děcku. A suché rty jejich se otevíraly a ze všech ozývaly se jich sipějící hlasy:

„Dej chleba nám! Ten chléb,

který jsi na zem pohodil, ten by nám život zachránil!“

A jiné hlasy volaly: „Ty's měl pokrmu nadbytek a pohodil's dar Boží. Což neviděl jsi nás v uli-

cích jerusalemských bloudících a prosících. Ty's zavinił naši smrt hladem! Kletba tobě!“

A jiné tenké hlásky volaly: „Mamičky naše by svojí krví zaplatily chléb, kterým jsi pohrdl. Ony tě prosí za nás, dej chleba nám, neb hladem zmíráme! Pohleď a slituj se nad námi!“

„Dej chleba nám, dej

chleba nám,“ znělo to stále hlučněji a hlučněji. A všichni ti ubozí prosebníci se kupí kol děcka, volají, prosí, hrozí, klnou a stále opakují: „Nám patřil chléb, kterým jsi pohrdl. Tvou vinou hyneme!“

A děcko úzkostí se třese, horký pot vyvstává na jeho čele a ruce

„spíná, prosí za smilování. Vzkřikne
— a v tom se probouzí.

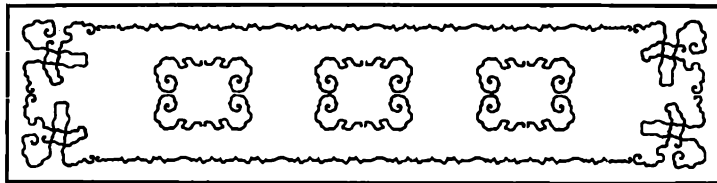
Otevře oči a vidí dobrou tvář
Páně nad sebou.

„Pane, odpusť mi,“ dí k Ježíši.

A Spasitel s dobrotou i vážností
dí k polekanému dítěti:

„Chléb přebytečný patř
chudým. Kdo na ně zapo
míná, ten jednou sklídí hořk
výčitky!“

III.

Zdechlý pes.

(Dle staré pověsti.)

Za krásného letního odpoledne bral se Pán Ježíš k Jerichu. Slunce se rozesmálo plným svým světlem, líbalo husté koruny fíkových stromů, jež podél cesty stály jako klidní strážcové, a kreslilo na zemi drobné, světlé kotouče.

Apoštolové tiše mezi sebou hovořice o úkladných fariseích v Jerichu, v malých skupinách kráčeli za svým Mistrem.

A Ježíš s hlavou skloněnou pohroužen ve své vlastní nitro, zadumán bral se v čele. Nač asi myslil? Na nevďek toho lidu, jemuž se věnoval, či na žaloby předních Israele, kteří jako slídiči v každém jeho

skutku hledali zbraň proti němu? Či vzpomínal na svoji matku, dobrou, starostlivou, tichou Marii? Či snad v duchu rozmlouval s Otcem, který slavnostně nad jordan-skými vodami byl prohlásil: „Tentot jest můj milý syn!“

Jericho, město kvetoucích zahrad, vystupovalo vždy zřetelněji před očima příchozích. Byli již v ulici vedoucí k náměstí, když tu spatřili zástup lidí.

Stáli v kruhu, jako by bedlivě pozorovali něco, co uprostřed nich se nalézalo. Hned tlačili se k sobě blíž, a hned zas kruh jejich se otevřel a několik bosonohých hochů utíkal ven ze zástupu. A ti jali se

křičeti neznámým nějakým úžasem a odporem.

I dospělí, na prvý pohled fari-seové, jevíli jakýsi hnus a občas odvraceli svoje hlavy pryč od předmětu uprostřed. A zástup stále rostl; zvědavost přiváděla stále víc a více lidí.

Pán Ježíš přiblíživ se, stanul u zástupu. Někteří z diváků, vidouce Mistra z Nazaretu, uctivě poodstoupili a učinili místo, aby mohl spatřiti, co v zástupu se děje.

Spasitel vstoupil doprostřed a spatřil na zemi — dokonávajícího psa.

Ústa majíc otevřená, jazyk vyplazený, ubohé zvíře těžce oddychovalo a hned na to křečovitě sebou jalo se trhati. Lidé utichli.

Mlčky hleděli, jak zvíře zápolí se se smrtí, jak se vzpírá, chce vstát, chce žít — a hned zase upadá a znovu zápasí. Krutý, bolestný pohled.

Pojednou pes sebou prudce několikrát trhne a zůstane nehybně ležeti. Dokonal svůj zápas; trýzeň jeho skončena.

Ale jedva přítomní vidí, že pes dodýchal, hned počali jej blíže prohlížeti a posuzovati.

„Hleďte, jak má pošukánu všechnu srst!“ „Fuj, jak jest oblezlý,“ praví jeden. „Nejapíš je prašivý,“ dodal druhý a s opovr-

žením odvracel se od zdechliny. —

„Ten má červené, bolavé oči — jak ošklivé to zvíře,“ řekli jiní.

A jiný z fariseů, doteknuv se holí ubohého mrtvého psa, pravil: „Hleďte ty jeho šeredné, bolavé nohy!“

V tom jeden z hochů kopl v ubohé zvíře, až odletělo opodál. Všichni ustoupili z místa, kam tělo dopadlo, a znovu začal soud nad ubohým tělem.

„Jak ošklivé, ranami pokryté má uši!“

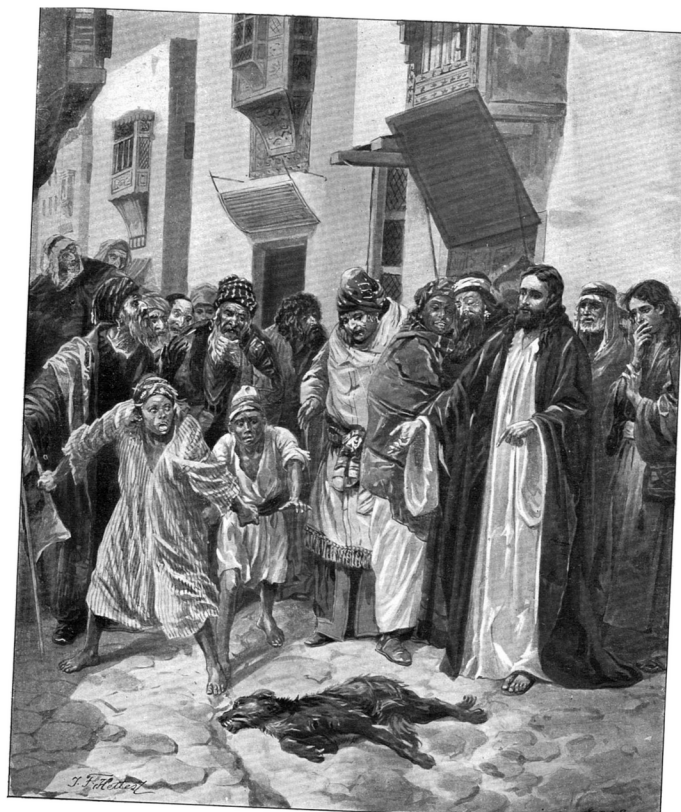
„Jak rozbitý nos!“

„A ten hnusný ocas! — Kost a kůže!“

„A na krku ta otevřená rána, plná hnisu!“ A jako kamení dopadala ošklivá slova na ubohé, mrtvé zvíře. I staří, se zvědavostí dětí ve tváři, dívali se z povzdálí na zdechlinu. Usta jich, v řeči pomalejší, stejně však nevyběravá v slovech, neměla pro ubohé zvíře nic než opovržení.

Nikdo neměl soustrasti se zvířetem.

Mlčící stál tu Kristus, tolik milující přírodu, a zrak jeho skláněl se ke zvířeti. Jenom chvilkami, jako by bodnut slovem, které z hluku k němu dolehlo, obrátil se a bolestně ohlédl se na toho, který promluvil.

Čím více hany dopadalo na mrtvého psa, tím stávala se tvář Kristova zachmuřenější. V očích zaleskly se slzy jako hvězdy.

Konečně nastalo ticho. Nikdo již nevěděl nic špatného či nového, co by řekl o zvířeti.

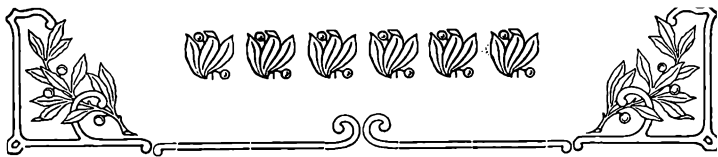
Tu pozvedl Spasitel hlavy své,

pohlédl s radostí v oku na přítomné a řekl pevným, rozhodným hlasem: „Ale má krásné zuby!“

Potom bral se dále. — —

Poučení: Hleďme vždy láskyplným zrakem Kristovým a nikdy zlobným očima fariseů!

IV.

Úrok almužny.

Ve stínu palmy odpočíval Pán Ježíš, když slunce vysoko stálo na nebi a metalo své rozpálené šípy na Kafarnaum. Ptactvo jako by zapomnělo zpívat, protože letní únava ulehla na všechen kraj.

V tom ozvou se za Kristem kroky; někdo blíží se k němu. Spasitel ohlédně se a vidí k sobě pospíchati polekanou ženu. Upěnlivá prosba byla patrna v její zracích, neklid pohrával její bolestnou tvář.

„Pane, syn můj leží horečkou rozpálen,“ dří a kleká před Ježíšem. „Ale pojď, polož naň svoji chladivou ruku a bude zase zdrav!“

vidá Ježíš. „On, jenž sčítel vlasy na hlavě každého, bdí nad tvým dítětem; ať uzdraví či k sobě povolá, on vždycky dobře učiní!“

„Ale můj malý Rakij jest jediná má radost, má touha, mé odpočinutí,“ namítá matka polozoufající.

„Tedy chceš blaho své a nikoli štěstí dítěte?“ praví Pán Ježíš.

„Štěstí jeho i štěstí své,“ odpověděla matka. „Vždyť můj dráhy, dobrý Rakij, mne tolik miluje!“

„Nuž, chceš-li dlouhé štěstí jeho víc než krátkou radost svou, vše ponech Otci nebeskému; on ať rozhodne a učiní! Buď vůle jeho na zemi i na nebi!“

žena odevzdaně a pokračujíc pravila: „Ale pomni, svatý proroku, že vůle jeho bude nejspíše splněna, když syn můj na živu tu zůstane. Je tak dobrý, tak milující! Starému Achimu dal chléb svůj, jež od úst sobě utrhl, a drachnu, kterou uspořil, dal ženě vdově, jež v nouzi náhle upadla. Svůj oděv obnošený dal sirotku, a vše co pojídá, by s jiným rozdělil. Když Bůh jej tady zůstaví, co milosrdenství by nasil v chudých záhony!“

„Dobře's začala, však hůře skončila's řeč svou,“ odpověděl Pán Ježíš. „Řekla's: Buď vůle Boží, a přece chceš jen provést vůli svou! — Jdi v pokoji a Bohu syna svého poroučej!“ —

Smutná, jako by zklamána v důvěře, v níž zázraku na Kristu žádala, odcházela žena. Kristus Pán jí neučinil po vůli. Snad učiní ji tak Hospodin? —

Ani on tak neučinil. Její syn zemřel. Slunce právě zapadalo v daleké moře, když její Rakij vydechl svoji duši. A bílé paprsky měsíce jako by byly peruti andělů, kteří nesli děcko do nebe.

Dítě přišlo v nebeskou síň. Dveře, jako ze zlata ukované, samy se otevřely, jasev a vůně dýchalo vše v nádherné komnatě. Květy, jakých nikdy Rakij neviděl u břehů jezera, houpaly se

na stoncích, a vzdálený zpěv, jehož nikdy neslyšel, doléhal v jeho napjatý sluch. „To andělé před Boží tváří pějí,“ soudil nový příchozí v síně věčného štěstí. A kolem sebe spatřil tisíce dítek, větších i menších, jež hrály si tu samy, tu zas uprostřed blažených, šťastných žen. „Dítka se svými matičkami,“ řekl teskně, — „a já sám bez matičky, sirota!“

Byl tu jako cizí, neznámý. Tesknost padala v jeho duši.

A Rakij bedlivě rozhlížel se kolem, zda uvidí, ke komu by se přidružil. Když šel tak dále, spatřil bělovlasého starce, oděného v stříbrem protkávaný šat. Jeho oči byly rozjasněné a rukou kynul mladému příchozímu. Rakij prohlédl lépe a spatřil starého Achima, jemuž kdysi skývu chleba daroval. Pospíšil k němu, a šťastný stařec tisíce květů a braček mu dával a k sobě jej zval a mluvil o blahu, jehož stále okouší. A žena vdova, již drachnou obdařil, v šarlatovém rouše byla opodál a v ruce její drachna se proměnila ve vzácný skvost, jež nesla Rakijovi a dala jej jako korunku na jeho čelo. A sirotek, jemuž kdys obnošený svůj šat daroval, jako zlatem se stkvěl a s pýchou dítěte, jež nemá stopy hříchu, pravil mu: „Hleď, jaké krásné roucho jsi mi dal! Celé

se třpytí, a já stále je nositi budu, že je od tebe.“ A všichni, s nimiž kdy své jídlo rozdělil, se k němu hrnuli a snášeli, by stonásob mu mohli spláceti, co dobrého tam dole na zemi jim učinil. —

Vše, co chudým kdy daroval, zde změnilo se v zlata poklady. A dobré slovo, kterým kdy promluvil, to tisíckrát se opakovalo v projevech chvály, díky, vděč-

nosti. A pohled jeho dobrých očí se odrážel v tisíci paprscích, jež v duši jeho nyní padaly a plnily ji štěstím. Nebesplatilo mu nesčíslněkrát každý paprsek jeho dobroty.

A uplynula jen jak vteřina — léta v počtu lidí na zemi — kdy matka v náručí svém zas jej ob-
jala. —

Tak Bohu na úrok vždy dává, kdo nad chudým se smilovává.

V.

Zpověď dítek.

Marně kázal Spasitel ve zdech Korozainu a Bethsaidy. Marně dělал zázraky. Srdce dospělých jako půda ohněm vyprahlá nepřijala slovo Páně. Vyslechli, hlavou pokývli, jako by říci chtěli: „Je to hezké, co pravíš, ale my se tím řídit nebudeme,“ — a pak potichu se vytráceli.

Kristus zbyl tu sám zarmoucený, roztesknělý. Nemyslí, že mohou být srdce lidská tak zatvrzelá, že by se neotevřela, když láska klepe a žádá přijetí. Nyní viděl, že byla. Vášně, lakota, hněv, opilství je tak k nepoznání znetvořila.

A když tak pomyslel na lidskou zlobu a rmoutil se, že marně

mluvil zas, přišly dítky a blížily se ke Kristu. Jako když z lučin kvítka se rozběhnou a pospíchají k životeli svému, k prameni, tak dítky s počátku jen nesměle, však později s důvěrou šla blíž a blíž, až utvořila malý kruh a zajala tak, ručky držíce, milého Ježíše.

„Pane, proč smuten jsi?“ jen nesmělá zazněla otázka.

A Pán Ježíš nechťe povídati o tvrdých lidech, jich otcích bezcitných, k nimž marně mluvil o lásce, takto se jal dítkám vyprávět: „Je smutno mi, když pomyslím, že Otec nebeský, jenž lidem pro radost tak krásný utvořil svět a z lidí radost sám chce mít, tak často rmoutí se. Hřeší ti dospělí, neb mají různé zvyky, zlé: však hříchv dítek, těch či-

stých lilí, tím více jej hněvají. Když černý dým své saze rozmete po šedých skaliskách, nic není viděti; když však na sněhu usedne a sazemi jej pohází, již z dále vidět každou poskvrnu. Ta tam jest bělost jeho. Tak hříchy dítek, těch něžných květů v lidstva zahradě, Tatíčka na nebi nejvíce kormoutí.“

K těm slovům mnohé z dítek přítomných, jež dosud upíralo zrak svůj k Ježíši, náhle se zachvělo. Pohled mělo nejistý, a to a ono odvracelo oči, by Spasitel v ně nemohl pohlédnout. Ta slova Páně zněla jako výčitka a nejedno si bylo vědomo svých poklesků.

A Spasitel, jenž ihned postihl, co v nitru jich se děje, řekl dále: „Však každý hřích, jenž v duši ukryl se, tam nezůstane jak tvrdý kámen ve vodě. On je jak zrno koukole, vyroste a znovu zplodí hřích. Jak zrna ze zrna, tak z hříchu zas jen nové hříchy jsou. Vždyť není hříchu, jenž by ukryt byl, každý se vpiše ve tvář člověka, a s čela, s očí lze vždy vyčísti, co v duši stajit marně se kdo namáhal.“ —

Pán Ježíš ustal v řeči své. A zřel jen okem plným dobroty, jak dítky zrak svůj plaše skláněly jak podkosené květinčky, a mnohé dlaní čelo stíralo, iak smazat chtělo bv.

co na něm je snad napsáno. A jiné naslinilo suknici a čelo mylo si, až červeň rozlila se po skráních. Tak páčila je slova Kristova, že není hříchu, jenž by ukryt byl, že každý vepisuje se ve tvář člověka.

„Co schází vám?“ ptal soustrastně se Ježíš, když viděl dítky smutny kolem stát.

A žádná odpověď. — Rty dítek, jindy mnohomluvné tak, nyní jako by byly zamčeny.

„Co bolí vás? Povězte, svěťte se! Vyznejte, a Otec nebeský kajícím odpustí,“ děl zase Pán k malíčkým hříšníkům.

Tu jedno z nich, na pohled statečné, přistoupilo k Ježíši a ústa svá mu k uchu přiblížíc, šeptalo hřích svůj jemu pokorně. A po něm druhé odvážilo se, a rukama svá ústa ohražujíc, by nikdo ani zvuku neslyšel, vyznalo, co svědomí mu vyčítalo nyní. A třetí sotva slzy zdržujíc jde, zpovídá se svému Příteli, a čtvrté odstrkuje již svého předchůdce, by na ně dostalo se též, a nyní u Ježíše tlačí se, jak v zpovědnici často vidat jest, a všechny prosí, aby odpustil.

A Ježíš dojat slyší vyznání a pokyvuje svojí hlavou, dítkám čela žehná křížem, spásy znamením, a propouští je s pokoje polibkem. A děti vesele již patř

na něho a ukazují si: „Hleď, že mám čelo čisté! Že není na něm nic již napsáno!“ A hledí na Krista zas zrakem planoucím, neb cítí nejlépe, že Ježíš klid a mír jim v duši přinesl.

„Bůh dobrý odpustil vám, v čem jste chybyly,“ dí Ježíš laskavě. „Však více nebrešte již proti ro-

dičům! Neb ze všech hříchů nejčernější jsou, když děti proti těm se proviní, již po Bohu jim nejpřednější mají být!“

A děti šťastné pospíchaly k domovu. Lilie blé do zdí Korozaimu, Bethsaidy.

VI.

U Golgoty.

Když nastalo jitro onoho neblahého dne, kdy Ježíš měl být vydán na smrt, zvláštní tíha, nevyslovitelná sklíčenost jako by padla na zemi. Veliký Pátek rozvěsil chmurné mlhy na Jerusalema a jeho okolí, a slunci nechťelo se ani vyjít, by nemusilo svítiti na zločin, nad nějž černějšího dosud nebylo svědkem. V předtuše toho, co se bude dít, volalo k mrakům: „Dejte mi své závoje, bych nemusilo patřiti na smrt Syna Božího!“

Leč zlobné mraky chvátaly pryč, by zůstavily čistou cestu světlu dennímu, a posměšně volaly: „Jen dívej se, jak zmírá ten, jenž k tobě rád se přirovnával a svět-

lem světa chlubně rád se zval! Je sladko vidět soka zmírat!“

A když vyšlo a osvítilo neblahý Jerusalema, ticho spáchané viny rozlilo se po ulicích.

Ježíš, jenž sytil hladové, nemocné léčil pouhým slovem svým, Ježíš, jenž mrtvé vracel k životu, jenž pro chudé, hříšné, životem zklamané měl vždy jen slovo láskou hřející, ten na smrt včera odsouzen. A rozsudek dnes má být vykonán!

„To velerada špatně jednala,“ děl soused k sousedu, by nikdo neslyšel.

„A špatně jednou vše to skončí nám,“ hned jiný usuzoval. „Však vzpomeň si, jak plakal nad městem, kdž na oslátku vířžděl v ně,

a s bolestí proroka volal: „Ty město slávy, jež zabíjíš proroky a kamenuješ k tobě poslané, vezmeš svou odplátu. Přejde den, kdy nepřítel sklíčí tě a kámen nezůstane na kameni. A Ježíš pravdu dí, neb vše se vždycky splnilo, jak napřed řek'.“

„Však co zmůžeme my proti vysoké radě,“ omlouval jiný přítel úsudek; „však ona s Římany se smluvila o jeho sthání, a proti těmto mocnostem je těžko stavět se!“

A všichni, kteří lásku měli k Ježíši, ztichli a prchli v domy své. Hněv nepřítel měl volnou ulici, a nikdo nepovstal, by Krista obhájil.

Co vysoká rada vyřkla, Pilát po dlouhém zdráhání potvrdil. A vojíný římské určil k dílu katanů. Ti měli Pána na kříž přibíti. —

Teskně zněla římská polnice ulicemi města, ta hlasatelka smrti rozsudku. Zvuk její děsil; a kdo měl srdce citlivé, odvracel zrak, by patřit nemusil, jak Ježíš, prorok nejvyšší, s křížem na šíji a trním na hlavě, šel na smrt se zločinci. Jen tvrdí sbíhali se, by viděli Ubohého.

A dítky polekány průvodem, v němž helmy vojínů se blyskaly a kříže rameno nad hlavy zástupu se občas vyzdvihlo, hned k matkám běželo a tulilo se k nim

v předtuše zločinu, jenž měl býti dokonán. Jen zvuky těžké obuvi, občasný táhlý tón polnice a tiché štkání několika žen, jež za průvodem šly, bylo slyšeti.

A potom pád Kristův pod křížem, hřmot kříže na zem se káceního a klení vojínů. Ty chvíle přehrozné, kdy ve jménu Práva bezpráví se mělo dokonat, jež věky věkům budou vyprávět.

Pak brána města otevřela se. S křížem šel Ten, jenž před tím jako kníže pokoje ve slavném průvodu se v město bral. Tak vyvrhával jako zločince přepychný Jerusalema svého Messiáše. —

Zástup dospívajících dětí byl před městem. Sešly se, jak dosud bývá, by pásly ovce svěřené. A když viděly Ježíše, an klesající nese těžký kříž, soucit je jal. Srdce se svíralo.

Ten, jenž je kdysi k sobě zval, je učil, hladil, celoval, — ten jako zločinec má býti popraven! Jich duše chvěla se při brozném divadle.

A když viděli Ježíše, jak hlava svatá klesá umdlením, krok váhavý a potácivý, — a Ježíš vleče na ramenou těžký kříž, hned rozhodly se Pánu ulehčit.

Šly blíže, a když Ježíš zastavil se na chvíli, dí k němu soucitně: „Ó, Pane, dovol, bychom pomohly, co zákon aspoň nezakáže nám! Tvé břímě těžké, k zemi tlačí,

my vezmeme je společně, ať cestu poslední ti ulehčíme tak, jak můžeme. My kříž ti ponese!“

A Ježíš dojat, se slzami v očích k nim povídá: „Ne, nikoli, vy dobré děti mé! Svých šetřte sil; já lůžko své si k spánku donesu. Svůj kříž si každý nésti má, jak Bůh mu uloží. A chcete-li již komu pomoci, tož povím vám, Tam v domě svém je matka vaše, otec váš; jich práce, trudy, starosti — jsou jejich kříže. Nuž, pomozte jim nést, jim polehčete, sejměte s nich, co unést můžete!“

Mně ulehčili jste, když jejich kříže nést jste pomohly.“

„A přijdou časy, kdy i vám kříž lidé připraví; neb kříž — toť úděl člověka zde na zemi. Lásky vyhostí vás od sebe, a nenávisť vás spoutá a povede na Golgotu. Tehda jen, za to prosím vás, vzpomeňte na mne, s křížem jdoucího, a šťasten z vás, kdo se

mnou vytrvá a kříž svůj donese, kam určeno. Vzpomeňte na kříž můj, a já pak sám vám kříž váš lehčím učiním, jak vy jste chtěly učiniti mně!“

A po těch slovech Pán se dále bral. Zakrývajíce slzící oči rukama, braly se dívky od průvodu pryč. Zrak odvracely od Kalvarie, na níž bolestná cesta Páně skončena.

Úzkost sevřela jich duši, když po polednách slunce se zatmělo. „Veliký světa Pán zemřel,“ šeptaly si vlny moře. Země chvěla se v základech, skály pukaly, hrobové se otvírali a opona chrámová roztrhla se ve dví. Vítr skryl se v lesích. A když noc chystala se zakrytí největší nevďek, jaký kdy jen spáchán byl na tomto světě, krvavý pruh na západě zvěstoval světu, že prolita byla krev Spravedlivého za pravdu a světa spasení.

VII.

Hovory klasů v podvečer.

S širokým lánem rolí, na nichž vyrostly lesy bělajících se a žloutnoucích obilných stébel, zavál mírný, podvečerní vánek. Na dalekém obzoru červený, hořící pruh ukazuje, kam ponořilo se zapadající slunce; blíží se noc zadržela svým tichem celou přírodu.

Ctihodní obdělavatelé rolí, spolutělníci přírody, v malých hloučcích brali se ke svým domovům, protože hlas zvonku večerního volal k odpočinku. „Angelus Domini — Anděl Páně“ zpívalo srdce kovového hlasatele na věži chrámové, a proto vše po kraji utichlo. Kosy ustaly ve své práci, kola se neozývala po pol-

ních cestách; hovory a žerty usnuly na rtech odcházejících pracovníků.

Role osiřela; lidé učinili místo Andělu, který na zvucích zvonku nesl se krajem a sypal pokojné sny na lůžka těch, kdo měli klidné svědomí. K jeho tajemnému slovu utichl i skřivan, v brázdě hledající odpočinek, a jenom koroptev svým přerývaným skřekem svolávala ještě svoji mladou rodinu ve společné lůžko. A když všechny ty mladé, hnědé děti její kvapně přiběhly, i ona spokojeně zmlkla v radosti, že shledala se se všemi.

Nastalo ticho večera, příprava k spánku. —

V tom mezi poli ozve se tichý,

jedva znatelný šum, jako když vlny rybníka, probuzené svitem měsíce, si šeptají své pohádky o vlách, spících v květech lek-nínu.

Klasy se probudily ze svého denního mlčení a skláněly se k sobě, aby si tiše sdělily, co zrálo v jejich korunách. Ohýbající se stříbrná žitná stébla se naklonila k zlatým hlavičkám pšenice, by jako starci hovorní svá čela k sobě kloníce si pověděly poslední myšlenky, jež dozrávaly v jejich tížících hlavách.

Cítily blízkou smrt pod sípavým dotechem kosy. Stály vedle sebe celé měsíce; rostly pod žhavými paprsky slunce a vlahými potůčky deště jako dobří sousedé. Zítřka mrtvy budou na sýpkách, daleko od sebe, pod vzdálenými krovky. Chtěly se rozloučit. A proto skláněly své hlavy a natahovaly svá stébla, aby naposled si pohovořily za světla bledolící luny nad sebou.

„Kde budeme zítra, za týden, za měsíc?“ táží se žitné klasy ve spolek. „Jaký osud připraví nám rolník, pěstitel?“

„Z píle lidských rukou jsme vyrostly,“ dí na to zlaté klasy pšenice, „nuž lidstvu zase chceme sloužiti. Vzpomeňme, jak s láskou ošetřoval nás pečlivý hospodář po celou zimu, by mráz, déšť či dro-

bná havěť špýcharu nás nezničily. Za jeho práci chceme mu být odměnou; za jeho slůvku svoji sílu chceme mu věnovat.“

„Pro člověka, našeho pána, tvora Božího,“ zní to vlnami mírně pohybujících se klasů. „Člověku sloužit, bídu zahánět a ha-d, toť krásný úkol náš. V těch na-dějích se lehko umírá.“

„Člověku sloužit, tiše umírat,“ zaznělo sborem všech klasů, a tichý jich hlas nesl se rolemi stále dál a dále a zmíral teprve na kraji spícího lesa. —

„A komu dáte svoji výživu, jako včely plod svůj sladký dávají?“ táží se zvědavě zlaté hlavy pšenice svých sousedů, bělavých klasů žitniště.

„Na stole hospodáře, pána našeho, budeme spočívát. V žitném chlebě, kde všichni smísíme se pospolu jako když tisíce zhaslých životů uloží v jediný hrob společný, budeme denním pokrmem všech členů rodiny. Ať pán či sluha poslední, oráč či pasák hus, ať hospodyně, domů matka dobrá, či podruhně, žena námezdná, — ti všichni vezmou z chleba našeho se stejnou chutí, radostí a vděčně. Těm je slastno býti posilou, by stejnou práci, tutéž lásku mohli zase věnovati roli, jež nás zrodila. My určeny jsme rukám sirotků. Se slzou v oku, vděkem ve tváři

nás se chopí, bychom zapudily jejich hlad a vroucím „Zaplať Bůh“ budou děkovati hospodáři, jenž vloží nás v jich ruce pro-sebné. Být stravou chudých, nemajetných, a spásou sirotků, není-li to úkol nejkrásnější, jenž nám jest předurčen?“

„A jaký osud čeká vaše ko-runky?“ táží se žitné klasy klasů pšenice. A tyto zdlouha, sesmutněle dí: „Nám zlatý šat je dán; čeká nás místo na stole boháčů. Dovedné ruce zvláštního umění nás upraví, že budeme obdiv budit všech, kdo na nás pohlédnou. Koření nejjemnější jako vonný balsám nás pronikne a vše, co zvýšiti má naši lahodu, dají v nás, tak že budeme jako skříň, jež chová světa nejvzácnější poklady. Ve stínu drahých květín, na mísách zlatých nám ustelou; leč sáhnou po nás ruce lenivé, pohodlné, znuděné tváře, oči znavené. Jen málo k užitku, a nic k sile a pravé radosti my přispějem. Přepychu sloužit, bohatství na odív, toť sice lákavé, leč málo záslužné.“

„Tot tedy lépe býti mezi námi?“ soucitně na to žitné klasy dí.

„Ba věru,“ zní to s role pšeničného, „je lépe, konejšit hlad chudobných, než býti pamlskem na stole boháčů. Vy sloužíte síle, životu, radosti, my často jen pře-

pychu, nadbytku, přesycení. Vás políbí vždy ústa hladová, když na zem jste spadly z ruky třesoucí — nás pohodí ruka demanty zdobená, nás pošlapou, zneuctí. Ten bývá často osud náš. Vy šťastné děti pole žitného, vy živitelé chudých, slzami smáčení a s vroucí modlitbou přijímání, jak lze vám závidět! Když synové Boží k nebi volají: „Chléb náš vezdejší dej nám dnes!“ nebeský Otec dobrotivou dlaní svojí vás rozhodí po širých lánách země. Vy konejšíte hlad, stíráte slzy, dáváte sílu, radost, naději. Vy šlechetné plody žitných klasů stříbrných!“

A při těch slovech klasy pšeničné se jemně zachvěly, a rosa, jež v ně napadla, jako bohaté slzy kanula po jejich stéblech a padala k zemi. A teskný vzdech se nesl nad rolí pšeničnou, že všechna kvítka na lukách a mezích otevřela svá očka a naslouchala tichým steskům zlaté pšenice, královny mezi obilím. A když probuzená kvítka vše vyslechla, šeptala si vespolek: „Ubohé klasy pšeničné! Nešťastná, neuznaná královna!“

I žitná stébla cítila soustrast se svojí vznešenou družkou, pšenkou královskou, a umkla tesknou, že taký osud jí je přichystán.

V tom nad hovořícími sousedy zavál bílý, z mlh setkaný plášť andělův. Jeho svatozáří vroubená hlava vysoko vznášela se nad lesy a řasné roucho, zdobené rojem světlušek, svým lemem splývalo až dolů k zemi. „Jde posel Boží,“ šeptaly si hovořící klasy — ztichly a pokorně hlavy sklonily. „Je čas již spat, mlčet a čekat smrti z rukou žencových.“ Tak řekly a svoje hlavy odloučily od sebe jako ti, kdo polsbivše se, hned chtějí se rozejít.

Leč anděl uslyšel jich rozhovor, jich radost i jich stesk v předvečer jejich smrti. A v letu svém se zastaviv, děl takto k zarmouceným klasům pšeničným: „Nemáte příčiny se rmoutiti; vždyť i vy máte krásné poslání, a úkol, který není méně záslužným než úkol klasů pole žitného. Vzpomeňte, že vy jste sloužily k posvátným chlebům, které ve svatyni stánku úmluvy stále ležely před tváří Boží slávy. Což nebyl

to úkol nad jiné vznešený? A nyní nevíte, jak veliké poslání vám svěřil Kristus Pán, náš král a lidstva Spasitel? Vás volí za svůj trůn při oběti své nejdražší; vy jste mu rouchem, stolcem, podnoží v nejsvětější Jeho Svátosti! Toť poslání, jež jenom vám jest svěřeno! Ve vašich způsobách jest stajen On, jak král, jenž v roucho chudoby se ukrývá, a vámi dává se za pokrm duchovní, ve vás je síla, ochranou a útěchou všech věřících po celém této země povrchu. Nuž přejte Jemu radostné Hosanna!“

„Hosanna!“ ozvalo se polem pšeničným, a všechny hlasy v pokorném díkůčinění opakovaly: „Hosanna, hosanna!“

A když druhého dne ženci kosou podtínali bohaté chlupy klasů pšeničných, jich poslední vzdech platil Kristu Ježíši. S tichým a přece slyšitelným: „Hosanna“ uléhaly na blýskající se ostrží kosy žencovy.

